

A complex network diagram with nodes and lines on a dark background. The nodes are represented by small, colorful circles in various colors including blue, orange, purple, yellow, and black. The lines are thin, dark grey or black, and connect the nodes in a dense, interconnected web. The overall appearance is that of a data network or a social graph.

ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝ ΤΗΝ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Έλσα Δαλαμπύρα

Γραφείο Νομικής Υποστήριξης ΠΔΕ Κεντρικής
Μακεδονίας

- ▶ **Εκτός γάμου τέκνο:** ίσα δικαιώματα πατέρα που αναγνώρισε και μητέρας
- ▶ Άρθρο 1519 ΑΚ: «Όταν η επιμέλεια ασκείται από τον έναν γονέα ή έχει γίνει κατανομή της μεταξύ των γονέων, οι αποφάσεις γιαζητήματα εκπαίδευσης που επιδρούν αποφασιστικά στο μέλλον του, λαμβάνονται **από τους δύο γονείς από κοινού.** ..»
- ▶ Άρθρο 1514 ΑΚ: οι γονείς μπορούν **με έγγραφο βεβαίας χρονολογίας να ρυθμίζουν διαφορετικά την κατανομή της γονικής μέριμνας**, ιδίως να αναθέτουν την άσκησή της στον έναν από αυτούς, και να καθορίζουν τον τόπο κατοικίας του τέκνου τους, τον γονέα με τον οποίο θα διαμένει, καθώς και τον τρόπο επικοινωνίας του με τον άλλο γονέα.

ΔΙΑΖΥΓΙΟ – ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

- ▶ Άρθρο 5 κδδ: 1. **Κάθε ενδιαφερόμενος** έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως **διοικητικά έγγραφα** νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις....»
- ▶ Άρθρο 8 πδ 28/2015: Έγγραφο», κάθε έγγραφο, τμήμα εγγράφου, πληροφορία ή δεδομένο που εκδίδεται ή έχει ανατεθεί προς διαχείριση στους φορείς του δημόσιου τομέα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, και ιδίως μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιοι οδηγίες, απαντήσεις των διοικητικών αρχών, γνωμοδοτήσεις, αποφάσεις, αναφορές, ανεξάρτητα από το μέσο αποτύπωσης που χρησιμοποιείται (π.χ. αποτύπωση σε χαρτί, αποθήκευση σε ηλεκτρονική μορφή ή ηχητική, οπτική, οπτικοακουστική εγγραφή). Ως «έγγραφα», για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του νόμου **λογίζονται και τα ιδιωτικά έγγραφα που βρίσκονται σε αρχεία (φακέλους) φορέων του δημόσιου τομέα και χρησιμοποιήθηκαν ή λήφθηκαν υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής τους δράσης...».**

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ (1)

Ταυτόχρονα, όμως, εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις των νόμων περί προσωπικών δεδομένων (ΓΚΠΔ, ν. 4624/2019), σύμφωνα με τις οποίες η επεξεργασία των στοιχείων αυτών πρέπει να είναι πρόσφορη και αναγκαία για τον επιδιωκόμενο σκοπό, αλλά ταυτόχρονα να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας. Έτσι, γίνεται έλεγχος σε **τρία στάδια**: πρώτα εξετάζεται αν το μέτρο είναι **πρόσφορο** (δηλαδή κατάλληλο για τον σκοπό), κατόπιν εφόσον είναι πρόσφορο αν είναι **αναγκαίο** (δηλαδή αν δεν γίνεται διαφορετικά και η χορήγηση είναι αναγκαία για να ασκηθεί το δικαίωμα του αιτούντα) και αφού κριθεί πρόσφορο και αναγκαίο αν είναι **αναλογικό** (δηλαδή αν η χορήγηση δεν δεσμεύει υπέρμετρα τα δεδομένα του υποκειμένου).

Δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων: αυτό σημαίνει ότι κάθε υποκειμένο έχει πρόσβαση στα στοιχεία του. Οι ανηλικοί μαθητές ασκούν το δικαίωμα πρόσβασης μέσω των γονέων τους.

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ (2)

- ▶ **Θρησκευμα:** Δεν αναγράφεται το θρήσκευμα στους απολυτήριους τίτλους σπουδών δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης.
- ▶ Οι γονείς ή κηδεμόνες που επιθυμούν τα παιδιά τους **να απαλλαγούν από το μάθημα των θρησκευτικών** δεν είναι υποχρεωμένοι να δηλώνουν αν είναι άθρησκοι, ετερόδοξοι ή ετερόθρησκοι, αλλά μπορούν να ασκούν το δικαίωμά τους αυτό κατ' επίκληση των πεπιοθήσεων τους και χωρίς να προβαίνουν σε καμία περαιτέρω διευκρίνιση. Τυχόν υποχρεωτικότητα δήλωσης του θρησκευματος που προβλέπεται ως αναγκαία προϋπόθεση για την απαλλαγή του μαθητή από τα θρησκευτικά, θα αντέβαινε προς την αρνητική θρησκευτική ελευθερία τόσο των ενδιαφερόμενων μαθητών όσο και των γονέων και κηδεμόνων τους· αφετέρου δε, θα προσέκρουε προς το ειδικότερο δικαίωμα των γονέων να εξασφαλίζουν τη μόρφωση και εκπαίδευση των παιδιών τους σύμφωνα με τις προσωπικές τους θρησκευτικές και φιλοσοφικές πεπιοθήσεις (άρθρο 2 Πρώτου Πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ).

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- ▶ **MY SCHOOL:** ΚΑΤΑΧΩΡΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ **ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ** ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΥΠΠαιθα. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ Η ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΕΙΤΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ. **ΌΧΙ** ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ
- ▶ **ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ** ΥΠΠαιθα, **ΕΚΤΕΛΩΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ** ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ
- ▶ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ **ΔΕΝ** ΚΟΙΝΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ
- ▶ ΤΑ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΕΧΟΥΝ **ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ** ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ, ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ, ΔΙΑΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ
- ▶ ΑΝ Η ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΗ, ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΥΠΟΒΛΗΘΕΙ **ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ** ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ
- ▶ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 10/2019 ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ, **ΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΟΜΟΙΩΣ ΥΠΟΧΡΕΑ** ΝΑ ΚΑΤΑΧΩΡΟΥΝ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ MY SCHOOL, ΑΦΟΥ ΚΑΙ ΑΥΤΑ ΕΠΟΠΤΕΥΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΠΑΙΘ.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (2)

- ▶ **Τοποθέτηση καμερών:** Η σχετική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από το αρμόδιο όργανο για τη διοίκηση του σχολείου, αφού ληφθεί υπόψη η γνώμη εκπροσώπων του διδακτικού προσωπικού, των συλλόγων γονέων και των μαθητικών συλλόγων. Το σύστημα **δεν επιτρέπεται** να λειτουργεί σε ώρες που το σχολείο είναι σε λειτουργία και όλοι (μαθητές και φορείς της εκπαιδευτικής κοινότητας) πρέπει να είναι πλήρως ενήμεροι γι' αυτό έτσι ώστε να γνωρίζουν ότι δεν παρακολουθούνται. Τα δεδομένα πρέπει να διαγράφονται την επόμενη εργάσιμη ημέρα (εφόσον δεν υπήρξε κάποιος συμβάν), ενώ σε κάθε περίπτωση η λειτουργία του πρέπει να αξιολογείται ανά τακτά διαστήματα (όχι μεγαλύτερα του ενός έτους), οι δε μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικοί και λοιποί εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να έχουν πρόσβαση στα σχετικά με την αξιολόγηση στοιχεία (βλ. και άρθρο 18 της οδηγίας 1/2011).
- ▶ ένα δημόσιο σχολείο δεν έχει τη δυνατότητα χρήσης καμερών κατά την ώρα λειτουργίας του. Κατά τις ώρες που το σχολείο δεν λειτουργεί, ο εκάστοτε Δήμος, ο οποίος έχει από τη νομοθεσία την ευθύνη για τη φύλαξη των σχολικών μονάδων, έχει αρμοδιότητα για την προστασία του χώρου και άρα **μόνο αυτός** μπορεί να αποτελεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας.
- ▶ Ειδικά **για περιπτώσεις σχολικών εγκαταστάσεων μεγάλης έκτασης μη δημόσιων σχολείων**, όταν δεν είναι πρακτικός ο έλεγχος των απομακρυσμένων σημείων των εγκαταστάσεων με ηπιότερα μέσα (π.χ. φύλακες), μπορεί να είναι νόμιμη η λειτουργία καμερών που εστιάζουν στα απομακρυσμένα σημεία και κατά τις ώρες λειτουργίας του σχολείου, αλλά με κατάλληλες διασφαλίσεις.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (3)

- ▶ **ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ** είναι δεσμευτική για τη Διοίκηση, μόνον όταν ο εισαγγελέας ζητά τα στοιχεία στο πλαίσιο άσκησης ποινικής δίωξης (προκαταρκτική εξέταση, προανάκριση, κύρια ανάκριση).
- ▶ η τυποποιημένη εισαγγελική παραγγελία με την ένδειξη «δια τα καθ' υμάς περαιτέρω» ή «για τις περαιτέρω ενέργειες» ή «παραγγέλλουμε τη χορήγηση γιατί ο αιτών έχει έννομο συμφέρον» δεσμεύει τη Διοίκηση, με την έννοια ότι αποτελεί επιτακτική εντολή προς διερεύνηση του αιτήματος. Αυτό σημαίνει ότι η Διοίκηση δεν υποχρεούται να χορηγήσει το δημόσιο έγγραφο άνευ ετέρου, υποχρεούται όμως να δώσει σαφή και αιτιολογημένη απάντηση (θετική ή αρνητική) στον αιτούντα, αφού διερευνήσει το αίτημα .
- ▶ Αν η Διοίκηση κρίνει ότι επιτρέπεται να χορηγήσει το αιτούμενο έγγραφο, πρέπει προηγουμένως να ενημερώσει τα υποκείμενα των δεδομένων (δηλαδή τα πρόσωπα, τα στοιχεία των οποίων αναφέρονται στο έγγραφο).

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (4)

- ▶ **Πρόσβαση σε στοιχεία καταγγελλοντος:** ο καθ' ου η καταγγελία έχει δικαίωμα πρόσβασης, όχι μόνο στο κείμενο της καταγγελίας αλλά και σε κάθε πληροφορία σχετική με την προέλευση (πηγή) των δεδομένων αυτών.
- ▶ Το δικαίωμα πρόσβασης **υπόκειται και σε ορισμένους περιορισμούς** από το άρθρο 5 παρ. 3 του ΚΔΔ στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου ή παραβλάπτεται απόρρητο, προβλεπόμενο από ειδικές διατάξεις, ή όταν η πρόσβαση είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα της υπόθεσης σχετικά με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.
- ▶ Σε κάθε περίπτωση και με δεδομένο ότι και **ο καταγγέλλων** είναι ομοίως υποκείμενο των δεδομένων που περιέχονται στην καταγγελία, **θα πρέπει να ενημερώνεται με κάθε πρόσφορο τρόπο**, κατά τον χρόνο υποβολής της καταγγελίας του, για τη δυνατότητα του καθ' ου να έχει πρόσβαση στα στοιχεία αυτής. **Ο καταγγέλλων, ο οποίος δεν επιθυμεί να αποκαλυφθεί η ταυτότητά του**, θα πρέπει εξ αρχής να επικαλείται και να αιτιολογεί εγγράφως τους σχετικούς λόγους, ώστε να εξετάζονται αρμοδίως από τη δημόσια υπηρεσία.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (5)

- ▶ Τα πνευματικά δικαιώματα ισχύουν για τις πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης, όπως ισχύει και για κάθε άλλη περίπτωση. Επομένως, τα παιδιά ως χρήστες τέτοιων ιστοτόπων θα πρέπει να είναι προσεκτικά ως προς το περιεχόμενο που επιλέγουν να αναδημοσιεύσουν. Έργα άλλων, για παράδειγμα φωτογραφίες των συμμαθητών τους, μουσικά κλιπ του αγαπημένου τους καλλιτέχνη, βίντεο από την τελευταία ταινία που είδαν και ούτω καθεξής, **δεν μπορούν να αναπαραχθούν ή να αναδημοσιευτούν ελεύθερα χωρίς την άδεια του δημιουργού ή του δικαιούχου για κάτι τέτοιο**. Τα έργα που δημιουργούν τα ίδια τα παιδιά **προστατεύονται επίσης με τον ίδιο τρόπο**. Οι φωτογραφίες που τράβηξαν με τους φίλους τους, τα κείμενα που δημοσιεύουν, το οπτικοακουστικό υλικό που μπορεί να έχουν δημιουργήσει μόνοι τους δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ελεύθερα από τρίτους, να αναπαραχθούν ή να τροποποιηθούν χωρίς την άδειά τους.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ